

Vergaderjaar 2024–2025

30 821

Nationale Veiligheid

Nr. 273

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 april 2025

Sinds 9 december 2024 voert de Koninklijke Marechaussee (KMar), conform artikel 25 van de Schengengrenscore¹, binnengrenscontroles uit aan de landsgrenzen met België en Duitsland. Over de tijdelijke herinvoering van deze maatregel heb ik uw Kamer op 11 november 2024 geïnformeerd.² De Nederlandse binnengrenscontroles duren tot en met 8 juni 2025. In lijn met de Schengengrenscore kunnen lidstaten, onder de voorwaarde dat de ernstige dreiging ten aanzien van de openbare orde of binnenlandse veiligheid langer voortduurt, deze tijdelijke maatregel met zes maanden verlengen. Het kabinet heeft het effect van de maatregel in acht genomen en besloten om het binnengrenstoezicht te verlengen tot 9 december 2025.

In deze brief informeer ik uw Kamer over de motivering van dit besluit. In de bijlagen treft u de notificatie en begeleidende brief aan waarmee het kabinet de Europese Commissie, de Raad, EU-lidstaten en het Europees Parlement over de verlenging van de binnengrenscontroles informeert.

Motivering besluit verlenging

De redenen voor Nederland om in december 2024 de binnengrenscontroles in te voeren hadden betrekking op de impact van aanhoudende irreguliere migratie, waaronder secundaire migratie, naar Nederland en de impact daarvan op de samenleving en in het bijzonder de migratieketen. Het kabinet neemt daarom alle mogelijke maatregelen om te voorkomen dat het migratiesysteem verder onder druk komt aangezien dit zou kunnen leiden tot een verhoogd gevaar voor de openbare orde.

Over het algemeen genomen is de druk van irreguliere grensoverschrijdingen aan de EU-buitengrenzen in 2024 met bijna 38 procent afgenomen

¹ Schengengrenscore | EUR-Lex.

² Kamerstuk 30 821, nr. 245.

ten opzichte van 2023.³ Ondanks deze procentuele daling, blijft de absolute druk van irreguliere grensoverschrijdingen in 2024 nog steeds significant (ruim 238.000), en zorgt dit, ondanks hulp van bijvoorbeeld het EU-agentschap Frontex, voor grote uitdagingen bij lidstaten wat betreft grensbewaking, opvang en bestrijding van migratiecriminaliteit. Ook de asielinstroom in Nederland is in 2024 (circa 32.200) circa 16% gedaald ten opzichte van 2023 (circa 38.400). Deze daling van de asielinstroom zet zich door in 2025⁴. Ondanks de daling van de druk van irreguliere migratie aan de buitengrenzen en de asielinstroom in Nederland, blijft de druk op de opvang in Nederland hoog. Momenteel is de bezettingsgraad bij het COA 98%. Naast de opvang van asielzoekers, hebben gemeenten in Nederland momenteel nog steeds te maken met de opvang van ruim 120.000 Oekraïense ontheemden, waarvan de bezettingsgraad in de gemeentelijke noodopvang 99,8% is.

De resultaten van de eerste drie maanden binnengrenscontroles laten zien dat er aan meer vreemdelingen de toegang tot Nederland geweigerd is dan er vreemdelingen zijn overgedragen naar België en Duitsland ten tijde van de Mobiel Toezicht Veiligheid-controles (MTV-controles). Bovendien is er nog steeds sprake van migratiecriminaliteit bij de binnengrenzen, waaronder documentenfraude en mensensmokkel. Voor meer resultaten over de eerste drie maanden van binnengrenscontroles, verwijs ik u naar mijn brief d.d. 21 maart jl.⁵ Hoewel irreguliere migratiestromen afhankelijk zijn van vele factoren, is het voorstelbaar dat binnengrenscontroles in de Unie een preventief effect kunnen hebben op migranten en mensensmokkelaars en daarmee bijdragen aan de verplaatsing van (secundaire) migratiestromen.

Uit bovenstaande volgt dat de belangrijkste redenen voor herinvoering van de binnengrenscontroles voortduren, waaronder de problemen die de druk van irreguliere migratie en mensenmokkel veroorzaken in de keten, in het bijzonder het asielproces en de opvang. Deze problemen worden verergerd door de gebrekkige werking van het Dublin-systeem.

Gezien de voortdurende dreiging voor de openbare orde heeft het kabinet besloten om de binnengrenscontroles, met zes maanden te verlengen. Deze grenscontroles zullen, net als in de afgelopen maanden, binnen bestaande capaciteit en middelen en informatie- en risicogestuurd uitgevoerd door de KMar. Vreemdelingen die niet voldoen aan de toegangsvoorwaarden, zullen aan de binnengrens geweigerd worden. Hierbij is de inzet dat geweigerde vreemdelingen, zonder toepassing van grensdetentie, zo snel mogelijk Nederland verlaten. Dit kan door de vreemdelingen de gelegenheid te geven om Nederland zelf te verlaten of over te dragen aan de autoriteiten van een buurland. Afhankelijk van de individuele situatie kunnen vreemdelingen, die bijvoorbeeld een gevaar vormen voor de openbare orde, in lijn met nationale regelgeving in vreemdelingenbewaring worden gezet. Personen die internationale bescherming willen, worden doorverwezen naar de Nederlandse asielprocedure. Personen die reeds in een andere lidstaat in Eurodac zijn geregistreerd, de zogenoemde Dublinclaimanten, worden in de regel, conform de Dublinprocedure overgedragen aan de verantwoordelijke lidstaat.

³ Het aantal irreguliere grensoverschrijdingen in januari en februari 2025 is circa 20% lager dan in dezelfde periode een jaar ervoor.

⁴ Het aantal eerste asielaanvragen was in januari en februari 2025 circa 45 procent lager (3.197) dan in dezelfde periode een jaar ervoor (5.949).

⁵ Kamerstuk 30 821, nr. 267.

De binnengrenscontroles bieden de mogelijkheid aan de KMar om de controles flexibel en gericht uit te voeren. Het kabinet blijft onverminderd inzetten op maatregelen om het effect van grenscontroles op de economie, verkeersstromen, grenswerkers en de grensregio's te beperken.⁶ Ik hecht eraan te benadrukken dat de Nederlandse binnengrenscontroles tot nu toe niet hebben geleid tot een noemenswaardige verstoring van het grensverkeer.

Daarnaast blijft het kabinet in gesprek met buurlanden België en Duitsland om de samenwerking, inclusief de overdracht van vreemdelingen, te verbeteren en te versterken. Ook draagt Nederland bij aan de bewaking van de gezamenlijke buitengrenzen door capaciteit in te zetten in Frontex operaties.

Parallel aan deze maatregelen werkt het kabinet aan de versterking van de juridische kaders van MTV-controles als onderdeel van het asielcrisispakket, waardoor de KMar in de toekomst meer flexibeler en effectiever MTV-controles kan uitvoeren. Daarbij onderzoekt het kabinet ook in hoeverre de KMar gebruik kan maken van vooraf verkregen informatie om de MTV-controles effectiever uit te voeren en de doorstroom van passagiers te faciliteren. Ik zal uw kamer voor het einde van het jaar informeren over de versterking van de MTV-kaders.

De Minister van Asiel en Migratie,
M.H.M. Faber-van de Klashorst

⁶ Idem.